

Güncel

Yazı
Ecz. Mehmet Poyraz

Fotoğraf
F.Hüseyin Kurtay

Eczacılık fakültesini bitirdiğim yıllardı. Yaşamı gözlerimi açtığım Orhangazi'de meslek hayatımı devam ettirmeyi ve burada bir ömür törpülemeyi düşünürdüm hep! Arasına gittiğim İznik Gölü'nün kenarında bir bardak çay yudumlarırken bakardım uzaklara. Nedendir bilmem, İznik'e doğru baktığımda göl bana doğuya açılan bir iç deniz gibi görünürdü.

Tarihi bir çok efsanelerle dolu İznik'i yaşamadan ve hissetmeden anlamak çok zor. Coğrafyacı Strabon'un İznik hakkında daha önce bilmediğim o bir kaç kelimeciği aklıma geliverir böyle zamanlarda. Büyük ihtimale İzmit'ten gelirken Samanlı Dağları'nın tepesinden söylemiştir o sözleri. "Nikodemia'dan Bytinla'ya doğru giderken tepelerden aşağı bir göl gördüm. Çok sulak ve bereketli olduğu anlaşılan bu topraklar, insanı son derece büyüleyip kendine doğru çekiyor." Bir kaç kez gidip geldiğim bu kentte gerçekten böyle bir büyü var. İmparatorların ve kralların hatta, Arap ordularının bu kente olan özel ilgileriyle savaşlar yapıp, kan dökmelerinin sebeplerini anlamaya çalıştım. M.Ö.316 yılında General Antigonos'un, Askania gölünün kenarında kurduğu bu kentte günümüzdeki bitmeyen ilginin "Bir tuhaf duygu seli"nden başka bir şey olmadığına karar verdim.

Romalı Uysimachos'un İznik Gölü kenarında var olduğu söylenen Sanatus Sarayı'nda, bir aşk tanrıçası kadar güzel hissettiği karsına, gün batarken ismini şehre verdiğini seranat olarak fısıldamasını düşünebiliyor musunuz? Sevgili Nikala! Güneş ve aşk tanrıalarının huzurunda söylüyorum ki seni çok seviyorum. Ve bu nedenle bu sevgimin bir armağanı olarak senin ismini bu kente veriyorum. Yaşasın Nikala!.."

Yıllar sonra tanıdığım bir çok yerli ve yabancıların İznik Gölü'ndeki gün batımında birbirlerine bu türden seranat yaparak hayatlarını birleştirdiklerini tanık oldum.

Orhangazi'nin İznik Gölü sahilinde

İznik

böylesine haşmetli bir iç denize bakarken oracıkta kararımı vermiştim. Bu altın şehirde yaşamam gerekliydi... Hatta bu kararımı aileden kimseye açmadan, sevgili karıma İznik sahilinde ve bir restonatta yemek yerken ve gün batımını seyrederken söylemeyi uygun bulmuştum. O tarihlerde fazla bir eczane de yoktu. Birkaç ezanenin yanına bende "Yeni Eczane" adıyla bir eczane açtım. Nihayet sulak ve bereketli toprakların adamı olmuş ve söz verdiğim gibi sevgili eşime bu kararımı sahil lokantalarının birinde yemek yerken ve gün batımını seyrederken açıklamıştım. Öyle ki o anda ne söyleyeceğini bilememişti. İşte İznikli oluşumun kısa öyküsü böyle...

Bu efsanevi kenti tanımak benim için artık bir görevdi. Çok çok eski adının Helikove, yani bağı bahçesi bol anlamında bir ismi olduğunu bir kitaptan okumuştum. Gerçekten de bu havzada eşi ve benzeri olmayan

bir zirai çalışma vardı. İnsanları arı gibi çalışıyorlar sabah ve akşam üzeri yollarda kabileler oluşturuyorlardı. Strabon çok haklıydı, bu havzanın yeşil örtüsünü asırlar boyunca korumaya insanlar adeta yemin etmişlerdi. Bu nedenle Marmara'nın rivierasında çok kaliteli meyve ve sebze yetiştiriyorlar, yılın oniki ayı bu bereketli topraklar da onlara ürün veriyordu. Çalışkan İznik halkı kaliteden taviz vermeden çalışarak tarım sektöründe ayrıcalıklı yerini yıllardır korur. Burada hala parmakla sayılanın dışında tarımsal ürünler pazarlayan yerli şirketler bulmak çok zordur. Küçük kent sosyalitesi bu gün dahi değişmemiştir. Her ne kadar 70'li yıllardaki göçerlilik burayı etkilese de fazla göç almayı kent insanın sosyal yapısını değiştirmemiştir. Hatırşınazlık ve yardımseverlik bu kent insanının ana unsurlarından biridir. Sizi tanımaları yeterlidir. Önemli olan sizin kendinizi onlara tanıtmanız ve onlardan farklı bir insan olmadığınızı hissettirmenizdir. Bundan dolayı burada yaşamak çok kolaydır.

Ancak bu tarihsel kentin bu kadar azametli çalışmaları içinde son yıllara kadar kültür varlıkları ihmal edilmiştir.

Gerçi ikibinli yılların içinde bu hata anlaşılmalıdır. Geçmişten kalan tarihsel anıtların teker teker elden geçirme çalışmaları da halen devam etmektedir. İznik; İstanbul ve Bursa gibi ana metropollere yakın bir kent olması sebebiyle uzun yıllar turizm kenti olma yolunda çalışmalar yaptıysa da, henüz bu idealini gerçekleştirmiş değildir. Bana göre turizmi sadece 4975 metreden oluşan surların içinde düşünmek yanlıştır. Kenti çepeçevre kapsayan surların içi, hala bir antik kent görünümündedir. Binalar topluluğu her ne kadar iç içe girse de, buraya bir "kültürel varlıklar" kenti havası hakimdir. İznik Gölü'nün tatlı su olması ve yaz sezonunun üç aydan ibaret oluşu, turizm kenti olmaktan çok "dinlenme kenti" olma yolunda ilerlediğini gösteriyor. Buna kültürel varlıkları da

eklediğinizde, karşınızda devasa bir alan çıkmaktadır ki, İznikliler de bunu anlayarak son yıllardaki çalışmalarını bu yöne kaydırmışlardır.

Elbette burada sözü edilmeden geçilmeyecek diğer faktör de çinidir. 16. yüzyılın bu devasa çalışmasına günümüzde hız veren, İznik'te çiniciliği bu kadar etkin hale gelmesinde emeği olan "Ameli" Faik Kırımlı, Eşref Eroğlu ve Rasih Kocaman'ı unutmamak gerekir. Meslek Yüksek Okulu da bu çalışmalara en büyük ivmeyi kazandıran faktörlerden biridir.

tablet ve çiniden ibaret gibi görme hakkınız var. Bilmelisiniz ki burası aslında sanat ve sanatçılar kentidir. Belki Falih Rıfkı Atay gibi ünlüler yoktur ama kentin içinde edebi ve edebiyatçı yönü çok kuvvetli insanlar vardır. Bu kentte 1960' larda gençler "Agora Meyhanesi" ni oynarlarken, yıllar sonra bu kentin gençleri "Kanlı Nigar" ı tiyatrolaştırabilmişlerdir. Sür geceleri vazgeçilmez yaz etkinlikleridir. Gün batımı, çini, zeytin ve üzüm üzerine sayısız şiirler yazılmıştır bu kentin insanlarınca. Bakın, Hüseyin Acaroğlu bir şiirinde ne diyor; Zeytin ve meyve ile dolu bahçeler/ Tüm dünya çiniyle adını heceler/ Göl akşamları nice geceler/ Görmek ibadettir ey İznik seni/ Bir uçta Çakırça/ Bir uçta Karacakaya/ Görmek istersen İznik' i/ Abdülvahaptan bakmalısın ovaya

Kellesini koltuğunun altına alarak üç adımda İznik'in müstena tepesine çıktığı rivayet edilen Abdülvahap Tepesi, tüm göl havzasını kuş bakışı görebileceğiniz çok özel bir yer. Burada günbatımını seyrederken adeta büyülenir. Mevlana'nın ünlü sözüyle Abdülvahap'ı özdeşleştirip, kendi kendinize mırıldanırsınız: Gel, kim olursan ol yine gel. İznik Gölü'nü ve onun gün batımını seyret.. Seyret ki bir aşkın ve hayatın doğuşunu anlayasın...

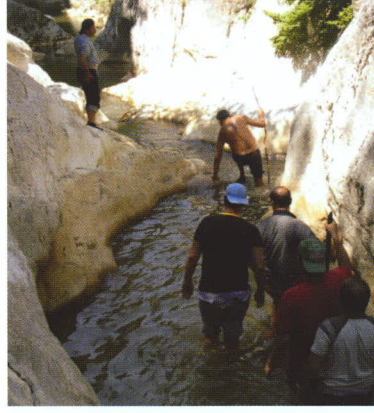
Elbette, İznik'in doğuşu bu anlatıklarından ibaret değil. Doğrusu ben çevreci bir insan olarak kendimi doğada bulmamı hiç yadırgamıyorum. Her ne kadar gün batımı bir aşkın serinat vakti ise de bu kentin ormanlarındaki yaşam da bahsettiğim hayatın devamıdır. Samanlı ve Kâtili dağlarındaki aşk pınarlarının hayatınıza değişik bir atmosfer katmada üzerine yoktur desem abartmış olmam, Alplerin bir parçası desem mübala etmiş sayılmam, Uludağ'ın rakibidir desem, "Hadi seni palavracı" diyemezsiniz. Gelip görmenizi samimiyetle salık veririm.

Sansarak Kanyonu'nu, Elmalı Yaylaları'nı, Andean Koruluğu'nu, Cehennem Deresi'ni, daha burada sayamayacağım onca tabiat harikasını siz eczacı arkadaşlarımdan görenlerinizin olduğunu bildiğim gibi, görmek isteyenlere de rehberlik etmeye hazır olduğumu burada

belirtmek isterim.

Çünkü bu kentin insanları bu dağları keşfediyorlar. Biz yabancılara da keşfettiriyorlar. Bu nedenle bizler dışarıdan gelerek bu kente yerleşmek için tüm cabamızı harcıyor, "İznikliyiz" deme erdemine sahip oluyoruz. Nereden bakarsanız bakın tüm sahilleri sizi Antigonos'un kentine götürecektir. Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı'nın başkentinde kendinizi ararken genç Türk Cumhuriyeti'nin kasabasında bir ev sahibi olmak arzusu sizde öylesine hakim olacak ki, bunu mutlaka uygulamak isteyecek ve uygulayacaksınız. Çünkü ben öyle yaptım. Meğer tanıdıklarım da öyle yapmışlar. Kim ne anlattırsa anlatsın, bir duygu selidir İznik. Bir çok kültürün içinde harman olur, sonuçta gün batarken ya sevgilinize aşk serenatı yapar ya da buralı olmaya karar verirsiniz.

Sansarak

I.Murat Hamamı

Lefke Kapı

Elmalı Camii

